

LBRIS

We know
books

Coordonatoare Corint Fiction

ANA ANTONESCU

DAISY WOOD

LIBRĂRIA
UITATĂ
din
PARIS

Traducere din limba engleză de
Dorina Tătăran

CORINT
FICTION

Prolog

1939

De îndată ce privirea îi căzu pe prăvălia goală, prăfuită și neîngrijită, Jacques își dădu seama ce ar putea deveni aceasta. Agentul imobiliar vorbea despre amplasament și despre numărul potențial de clienți, dar Jacques era prea ocupat să-și imagineze viitorul, ca să asculte. Se aflau într-un vestibul hexagonal cu lambriuri, unde își va ține casa de marcat și, poate, câteva rafturi cu papetărie elegantă. În dreapta era o încăpere spațioasă, cu ferestre înalte, cu vedere spre stradă; aceea va fi sala sa principală, suficient de mare pentru a pune rafturi de jur împrejur pe pereți și o vitrină în centru, plină cu ediții princeps, atunci când și le va permite. Poate că va adăuga câteva scaune, ca vizitatorii să se așeze și să citească, iar ici-colo va așeza lămpi și se va asculta muzică în surdină. În stânga vestibulului, câteva trepte coborau spre o încăpere mai intimă, cu o sobă, unde va pune un raft rotativ cu cărți pentru copii, o grămadă de perne pe podea și poate niște cărți de bucate, una dintre ele deschisă la o rețetă delicioasă.

Librăria lui va fi o comoară: un adăpost cald iarna, când va ninge; plăcut vara, când adierea va aduce prin ferestrele deschise mirosul de pâine coaptă de la *boulangerie*¹, din piață. Atmosfera calmă și primitoare va alina mințile agitate ale clienților lui. El va fi o prezență discretă, aflată în apropiere, gata să le ofere sfaturi, dacă au nevoie, dar lăsându-i să răsfoiască oricât de mult doresc. Jacques își dorea să împărtășească bucuria de a descoperi un scriitor care îți merge la suflet, emoția de a te pierde într-o poveste mai vie și mai palpitantă decât viața reală. Își va numi librăria *La Page Cachée* – „Pagina ascunsă” –, deoarece știa că între copertile unei cărți se găsesc lucruri magice.

În prăvălie se vindeau pălării și ciorapi de damă, zicea agentul, dar văduva care se ocupase de ea se retrăsese la Deauville. Apartamentul ei din aceeași clădire, cu două etaje mai sus, era de asemenea disponibil, în cazul în care Jacques era interesat.

— Da, se auzi zicând, înainte să întrebe de chirie. Le iau pe amândouă.

Pentru că soarta a intervenit și i-a oferit visul pe care îl avea încă de când începuse să vândă cărți, cu cinci ani în urmă: o librărie a lui. Era deja îndrăgostit de Mathilde, în ciuda faptului că nu vorbiseră decât o singură dată. Ea era curator la Musée de l'Homme, de cealaltă parte a Arcului de Triumf, deși arăta mai degrabă ca o vedetă de cinema decât ca un muzeograf. Intrase în librăria în care lucra el căutând cărți despre egiptologie și începuseră o conversație pe care Jacques o reluase în minte zile întregi după aceea. El n-ar

¹ „Brutărie”, „patiserie”(fr. în original) (n. tr.).

fi îndrăznit s-o abordeze – era mult prea fascinantă –, dar i-a fost ușor să vorbească cu ea despre cărți, apoi despre munca ei și despre diferitele expoziții planificate la muzeul recent renovat. Scopul era să adune tot ceea ce definește o ființă umană, i-a spus Mathilde, să arate diferențele dintre noi, precum și firele comune care ne unesc. Era și mai încântătoare atunci când era animată, cu ochii căprui aprinși de entuziasm și buzele superbe curbându-se într-un zâmbet. Jacques era de acord că un astfel de țel era deosebit de important în acele vremuri periculoase, având în vedere ceea ce se întâmpla în Germania.

În scurt timp, a devenit un vizitator obișnuit al muzeului, iar el și Mathilde s-au împrietenit. Luau prânzul împreună în mod regulat, mâncând baghete în Jardins du Trocadéro, în timp ce vorbeau despre societatea din Samoa și despre ritualurile de trecere la maturitate în diverse triburi indoneziene. El îi aducea flori pentru biroul ei, cea mai recentă carte care credea că îi va plăcea, o nouă pereche de mănuși, atunci când ea și le uita în metrou. Noaptea, visa să o ia în brațe și să o treacă pragul librăriei *La Page Cachée*, deși în realitate nici măcar nu îndrăznea să o sărute, de teamă să nu strice prietenia pe care o aveau.

Librăria prindea contur. Henri, prietenul lui tâmplar, lucra la o casă mare de pe bulevardul Haussmann, care era transformată în apartamente, iar Jacques reușea să recupereze câteva rafturi de stejar, pe care Henri le instala în camera cea mare, în câteva seri și weekenduri, împreună cu o scară glisantă de bibliotecă. Vor fi cărți din podea până în tavan, iar Jacques va ști exact unde se găsește orice titlu. Își epuiză economiile și mai împrumută niște bani de la bancă,

petrecu ore îndelungate răsfoind cataloagele editurilor și comandă stocuri de la angrosist. Henri șlefua și lăcuia parchetul librăriei, iar Jacques căuta în piețele de vechituri covoare și lămpi. Se mută în apartamentul aflat la două etaje mai sus, doar cu o saltea pe podea și câteva oale și tigăi. La parterul clădirii exista o intrare prin spate în librărie, astfel încât puteau trece zile întregi până să iasă afară. În fiecare dimineață apărea o pisică tigrată care mieuna să fie hrănită; o boteză Milou și îi puse un coș lângă sobă.

Librăria era aproape gata de deschidere. Se întrebă dacă să-i spună lui Mathilde ce simte pentru ea. Ea părea să-l placă; fuseseră împreună la câteva expoziții, la cinema și discutaseră despre arta rupestră din Africa de Sud-Vest, la o ieșire cu *crêpes* și cidru breton. Amândoi aveau simțul umorului, aceleași îngrijorări legate de ascensiunea fascismului și persecuția evreilor. Dacă nu ar fi fost atât de frumoasă, i-ar fi fost mai ușor să-și împărtășească sentimentele, dar cum ar putea o femeie extraordinară ca ea să fie interesată de un librar miop, astmatic și cu perspective incerte? Trebuie să se fi săturat de bărbații care o curtau. Și totuși, cumva, librăria îi dădea curaj; măcar avea ceva de oferit. Până acum, nici măcar nu pomenise de *La Page Cachée*, voia să aștepte ca totul să fie gata, înainte de a-și împărtăși pasiunea secretă, dar, dacă nu vorbea cu Mathilde în scurt timp, simțea că va exploda.

Într-o seară călduroasă de primăvară, când cireșii înfloreau, se întâlni cu ea la muzeu, după serviciu. În timp ce mergeau agale spre Arcul de Triumf, el își făcu curaj și-i spuse despre visurile lui. Ea ascultă cu atenție, conștientă de semnificația acestui moment, iar aerul dintre ei

scânteia de la fulgerele invizibile. Priveliștile și sunetele orașului dispărură și el rămase singur cu femeia pe care o voia alături pentru tot restul vieții. Se apropie de Place Dorée, cu felinarul stradal ornamentat, care strălucea în amurg ca un far. La fereastra librăriei *La Page Cachée* se vedea o lumină, iar deasupra ușii sclipea firma aurie proaspăt vopsită. O descuie, băjbâind cu cheia din pricina nervozității, și o invită pe Mathilde înăuntru. Librăria arăta exact așa cum și-o imaginase el în toate acele luni de dinainte: o oază de liniște, plină de povești care așteaptă să fie ascultate.

Ea se plimbă în tăcere prin fiecare încăpere, observând fiecare detaliu, în timp ce Milou se învârtea în jurul picioarelor ei, iar Jacques își ținea respirația. Din când în când, lua o carte de pe rafturi, să-i vadă coperta, sau își trecea degetele pe un cotor din piele în relief. Era a treia persoană care vedea librăria în toată splendoarea ei, după el și Henri.

— E minunată, zise ea în cele din urmă, întorcându-se spre el cu o lumină în ochi, care îi dădu de înțeles că a venit momentul să o sărute.

Își puse mâinile în jurul taliei ei subțiri și o trase aproape, iar buzele ei erau la fel de moi și minunate cum și le imaginase.

— Te-am iubit din momentul în care ne-am întâlnit, draga mea Mathilde, zise el, când putu vorbi din nou. E în regulă, nu mă aștept să simți la fel, dar trebuia să-ți spun. Nu mă pot gândi decât la tine, de dimineața până seara. Lumea a devenit un loc diferit, pentru că ești tu în ea, iar când suntem împreună și eu sunt diferit. Mă faci să simt că

aș putea face orice. Această librărie – gesticulă în jur – ți se datorează. Totul este pentru tine.

Ea îi zâmbi, iar el îi răspunse la fel, ușurat. Cel puțin acum știa și nu părea chiar îngrozită.

— O, Jacques, zise ea, uitându-se în ochii lui. Cu siguranță, îți dai seama că și eu sunt îndrăgostită de tine.

— Serios? Întrebă el neîncrezător.

— Serios, răspunse ea, râzând. De ce nu aș fi? Ești deștept, și bun, și pot vorbi cu tine despre orice. Ești la fel de interesat de ceea ce gândesc și de cine sunt ca și de cum arăt. Suntem suflete pereche. Nu am mai întâlnit pe nimeni care să mă înțeleagă atât de bine.

Îi cuprinse obrazul în mână, pentru o secundă.

— Iar gropițele astea sunt irezistibile.

Se sărutară din nou, iar lumea se opri în loc. Jacques avea tot ce-și dorise vreodată – era în al nouălea cer – și simți doar o infimă sămânță de teamă că fericirea lui era prea frumoasă ca să dureze, că zeii care i-au zâmbit atât de neașteptat se vor răzgândi.

La scurt timp după seara aceea magică, își strecură o sticlă de șampanie într-un rucsac și inelul de logodnă al bu-nicii lui în buzunar, o luă de mână pe Mathilde și o ceru de soție, în timp ce stăteau pe treptele de la Sacré-Coeur, cu Parisul întinzându-se înaintea lor, sclipind în căldura verii.

— Da, zise ea, râzând și plângând în același timp. Da, te rog. Asta m-ar face foarte fericită.

S-au căsătorit la primărie într-o zi de la începutul lui septembrie, cu o ceremonie simplă la biserică, între sluj-bele din duminica aceea. Clopotele băteau, în timp ce ei ie-șeau în soare și aflau că Marea Britanie și Franța intraseră

în război cu Germania. Era cea mai bună și, totodată, cea mai rea zi din viața lui Jacques; teama de a o pierde pe Mathilde era la fel de mare ca dragostea lui pentru ea, care era infinită.

— Nu suport gândul că am putea fi despărțiți, murmură el în noaptea aceea, trecându-și degetele peste vertebrele ei care ieșeau în evidență. Ești la fel de vitală ca aerul pe care îl respir. Cum aș putea trăi fără tine?

Ea se dădu înapoi, să-l privească.

— Inima mea va fi întotdeauna a ta, chiar dacă nu vom fi împreună. Poate că va trebui să ne despărțim, dar nu te îndoi niciodată de mine, Jacques. Te iubesc, trup și suflet, și te voi iubi mereu.

— Oprește-te, zise el, acoperindu-i gura cu mâna.

Nu era pregătit pentru astfel de discuții, nu încă.

În următoarele câteva luni, Franța își ținu respirația, aștep-tând să vadă când și unde va ataca Hitler. Jacques a fost declarat inapt pentru serviciul militar, din cauza astmului, spre ușurarea lui rușinoasă, dar Henri a fost recrutat și tri-mis departe, pentru instrucție. În primăvara următoare, trupele germane au avansat prin Belgia și Luxemburg; în mai, au străpuns apărarea franceză și au străbătut țara până la coastă. Luftwaffe bombardă Parisul la începutul lunii iunie, declanșând un exod în masă.

— Ar trebui să plecăm și noi? Întrebă Mathilde. Am putea sta la vărul meu Pierre, în Provence.

— Și să lăsăm Parisul în mâinile germanilor? răspunse Jacques. Nu putem să ne abandonăm casa și să fugim. În plus, mama nu este în stare să călătorească.

Mama lui suferea de o misterioasă problemă de stomac și slăbea de la o zi la alta. În jurul lor, oamenii fugeau cu lucrurile înghesuite în mașini și pe biciclete, în cărucioare și roabe, blocând drumurile cu șiruri de vehicule staționate. Refugiații nu aveau unde să stea, nu aveau ce să mănânce, nu aveau nicio destinație în minte – doar o grabă frenetică de a se îndrepta spre sud, înainte de sosirea germanilor. În acest haos, familiile se separau, bătrânii și copiii mureau de epuizare și deshidratare sau erau uciși în accidente de circulație, oamenii furau unii de la alții și se luptau noaptea pentru adăpost. Erau bombardați din aer și măturați de focuri de mitralieră.

Citind relatările din ziare, Jacques și Mathilde erau ușurați că rămăseseră pe loc. Mama lui Jacques li se alătură curând în apartament. Medicul confirmă ceea ce bănuiau: suferea de cancer la stomac și nu mai avea mult de trăit. Nu ar supraviețui unei călătorii, dar oricum Jacques nu va lăsa *La Page Cachée* să fie jefuită de naziști, iar Mathilde era hotărâtă să continue să lucreze la muzeu cât mai mult timp.

În iunie, armata franceză se prăbușea, iar guvernul abandona Parisul. Mareșalul Pétain anunță că orașul nu va fi apărat, iar câteva zile mai târziu Jacques și Mathilde mergeau la Arcul de Triumf și priveau, ținându-se de mâini, sosirea germanilor. Veneau pe jos, călare, în tancuri, camioane și limuzine. Uniformele gri-verzui ale friților (deși acum era o infrațiuone să folosești acel termen) erau peste tot, indicatoarele stradale erau tipărite în limba germană și steagurile cu svastici atârnav de balcoane și pe clădirile publice. Rezervoarele de petrol și benzină fuseseră

incendiate la începutul invaziei și o ceață densă plutea peste oraș, urmată de o ploaie torențială de funingine, care lăsă trotuarele înnegrite și alunecoase. Jacques avea impresia că Parisul era în doliu; cerul plângea cu lacrimi negre. Străzile erau sinistru de tăcute, pentru că toate păsările fuseseră omorâte de poluare, iar oamenii erau prea speriați să iasă din case.

— Ai auzit? Îl întrebă Mathilde într-o zi, întorcându-se în grabă de la serviciu. Pétain le-a cerut germanilor un armistițiu! Renunță fără să încerce măcar să lupte. Mi-e rușine că sunt franțuzoaică.

Era o rușine națională, deși nimeni nu îndrăznea să o spună în public. Se impuse stingerea pe timp de noapte și se declară stare de asediu, magazinele erau închise, autobuzele nu mai circulau; chiar și ceasurile erau schimbate după ora germană. Doar tropăitul unison al cizmelor și marșurile tulburau liniștea. *Ein, zwei, drei. Halt!*¹ Vederea soldaților în pas de defilare pe Champs-Élysées o înfuria pe Mathilde, în timp ce Jacques se simțea disperat de trist, ca și cum o mână cu mănușă neagră i-ar fi strâns inima.

— Totuși, germanii sunt măcar politicoși, zise doamna Bourdain, portăreasa din blocul lui Jacques.

Soldații erau disciplinați; nu au avut loc jafuri, violuri în masă sau violențe necontrolate. Chiar dacă fumau în metrou și se îmbăiau goi în Sena, păreau să se bucure că sunt la Paris și fără îndoială că mulți dintre ei erau înalți și arătoși.

În zilele următoare, orașul reveni la o normalitate ciudată. Parizienii care fugiseră spre sud au început să se

¹„Unu, doi, trei. Opriți-vă!” (germ. în original) (n. tr.).

întoarce rușinați, pentru a-și relua viața sub noul regim. Henri reapăru și el, după ce reușise să evadeze prin pădurile din Alsacia și să se întoarcă acasă – spre deosebire de majoritatea camarazilor lui, care fuseseră trimiși în lagărele de prizonieri din Germania. De la Vichy, din zona liberă, Pétain conducea un guvern marionetă, executând ordinele naziștilor.

La Paris, se părea că friții erau interesați în principal de cumpărături. Cursul de schimb a fost aranjat în favoarea lor, astfel încât totul să fie pentru ei un chilipir, și păreau să aibă intenția de a goli magazinele. Rar se vedea un ofițer fără unul sau mai multe pachete sub braț, iar la gară hamații erau ocupați să încarce cărucioare pline de bunuri în trenurile cu destinația Germania. Benzina se găsea greu, așa că mașinile particulare nu mai erau vizibile pe străzi, dar camioanele de mutare erau peste tot, transportând covoare, mobilier, tablouri, lenjerie, haine și bijuterii din apartamentele rechiziționate. Parisul era secătuit: naziștii se înfruptau cu unt din Normandia, cărnați din Toulouse și vin de pe Valea Loarei. Hitler spunea că fiecare soldat ar trebui să viziteze orașul o dată, iar trupele lui erau conduse în camioane în jurul Turnului Eiffel, la Notre-Dame și Sacré-Coeur, unde făceau fotografii și cumpărau suveniruri de la vânzătorii ambulanți.

Jacques își redeschise librăria și descoperi o nouă idee profitabilă: vindea cărți poștale și ghiduri turistice. Mathilde credea că ar trebui să refuze să-i servească pe germani, dar la ce ar folosi asta? Familia Duval trebuia să supraviețuiască cumva, iar costurile pentru îngrijirea medicală a lui *maman* erau mari.

Jacques se mișca încet în aceste zile nesfârșite, amorțit de disperare, dar Mathilde era neliniștită și plină de o energie furibundă. Ea și Jacques au început să se certe în șoaptă, noaptea, pentru ca *maman* să nu audă. Viața era grea: mâncarea era raționalizată, iar femeile trebuiau să stea ore întregi la coadă la magazine, să cumpere puținul care exista. Și apoi, într-o seară, Mathilde dădu buzna în dormitorul lor, cu aceeași lumină în ochi ca la început. Ascultase transmisiunile radio din Anglia, unde forțele aeriene britanice țineau piept Luftwaffe, și auzise un general francez pe nume de Gaulle, care își chema compatrioții să se ridice împotriva naziștilor.

— Ar trebui să-l auzi, zise ea, aruncându-se pe pat. În loc să-l lăsăm pe Hitler să preia controlul, el ne încurajează să ne unim și să luptăm împreună. În sfârșit, avem un lider vrednic de ceva!

Dar sămânța de teamă care nu părăsise niciodată stomacul lui Jacques crescuse într-o liană încâlcită de disperare, sugrumându-i inima și plămâni, astfel încât abia mai putea respira. Își va pierde prețioasa și scumpa soție. Ea era curajoasă și pasională, iar această pasiune era periculoasă.

— Nu, zise el, cu vocea ascuțită de frică. Nu-l voi asculta și nici tu nu ar trebui să o faci. Dacă nemții află, te vor aresta și atunci Dumnezeu știe ce se va întâmpla. Scapă de radioul ăla, înainte să afle vecinii. Te rog, Mathilde. Nu merită riscul.

El nu dormi bine în noaptea aceea, și nici ea. În zori, ea se trezi pentru a face cafeaua, iar el o urmă în bucătărie.

— Trebuie să avem speranță, zise Mathilde, altfel viața nu merită trăită. Nu pot sta deoparte, în timp ce naziștii fac ce vor. Înțelegi, nu-i așa?

Jacques nu putea vorbi. Avea impresia că o pierduse deja. O ținu strâns în brațe, își sprijini bărbia pe creștetul capului ei și împreună priviră cum răsărea soarele peste acoperișurile Parisului – orașul lor iubit, atât de familiar și totuși atât de străin.

Capitolul 1

Martie 2022

- **K**evin? Kevin, scumpule, niciodată nu o să...
- Soțul lui Juliette vorbea la telefon, ca de obicei. Ridică o mână, s-o facă să tacă, spunându-i energic celui care asculta la celălalt capăt:
- Îmi pare rău, trebuie să plec. Ținem legătura.
 - Ea se așeză pe patul de hotel, încă fremătând de emoție.
 - N-o să ghicești niciodată ce am găsit!
 - O nouă pereche de pantofi? zâmbi el cu indulgență. O comoară? Surprinde-mă.
 - Piața! Știi, cea pe care o caut de când am venit. Cea despre care ai spus că nu am cum s-o gășesc.
 - Nu neapărat. Am subliniat doar că trebuie să existe o sută de piețe ca aceea în Paris și că șansele tale de a da peste cea potrivită sunt mici.
 - Dar am reușit. Uite!
 - Îi arată o poză de pe telefon.
 - Este felinarul acela uimitor din mijloc, cu copacii din jurul lui, și cafeneaua cu marchiză dungată, și magazinul de pe colț. Sunt sigură că este cea din tablou.

Derulă până la fotografia acuarelă care atârname pe perețele din dormitorul bunicii ei și i-o arată. Kevin aruncă o privire pe ecran.

— Dacă zici tu. Minunat, ai găsit-o la timp.

Juliette se întinse pe pat, strângându-și telefonul în brațe și uitându-se la tavan.

— Am găsit-o. E ca și cum Mémé ar fi vrut să-mi arate un loc pe care îl iubea. Am stat o vreme sub copaci, uitându-mă la bătrânii care jucau *boules*¹, apoi am băut o bere în cafenea și m-am simțit foarte aproape de ea. De parcă mă privea cumva.

— Ei bine, nu se știe niciodată.

Absent, Kevin își trecu o mână prin părul cărunt și des, gândindu-se în mod evident la altceva. Fusese binedispus toată ziua, pentru că în dimineața următoare urmau să zboare înapoi spre Philadelphia. Excursia la Paris fusese ideea lui Juliette și o plătise din banii pe care îi moștenise de la mama ei, două motive pentru care el se opusese de la început acestei vacanțe. Acceptase să vină doar pentru că Juliette spusese că altfel va merge singură, lucru care li s-ar fi părut ciudat prietenilor lui de la club. De mai multe ori în ultimele zece zile ea își dorise să *fi venit* singură. Iar acum își găsisse piața și o legătură cu bunica franceză de care abia își mai amintea. Mémé: bătrâna micuță, cu părul alb, care se îmbrăcase întotdeauna în negru, care insistase ca ei să mănânce sănătos, așezați la o masă frumos aranjată, cu o

¹ *Boules* sau *jeu de boules* sau *pétanque* este o denumire colectivă pentru o gamă largă de jocuri asemănătoare cu popicele și *bocce*, în care obiectivul este să arunci sau să rostogolești bile grele cât mai aproape de o minge mică, numită *jack*. *Boules* în sine este un cuvânt împrumutat din limba franceză, care se referă de obicei la versiunea practică în special în Franța (n. tr).

față de masă din pânză, care îi citise poveștile elefantului Babar în franceză și care se asigurase că Juliette și fratele ei aveau dublă cetățenie, franceză și americană, la fel ca mama lor. Mémé chiar stătuse în Franța, când fusese însărcinată în opt luni, să se asigure că fiica ei, Suzanne, se va naște acolo. Lui Kevin nu-i convenise că Juliette putuse să se alăture unei cozi mai scurte la aeroport și că îl așteptase de cealaltă parte a punctului de control al pașapoartelor, dar ei îi plăcuse să se simtă ca o adevărată franțuzoaică, în timp ce stătea acolo printre compatrioții ei.

Totuși, acest sentiment nu durase mult. Atunci când vorbea în franceză în restaurante sau magazine – ceea ce încă putea face fluent, după ce predase limba la liceu – i se răspundea de obicei în engleză. Ea și Kevin erau doar un cuplu de turiști care luau un *bateau mouche* pe Sena, se plimbau prin Luvru, urcau pe Turnul Eiffel, făceau cumpărături prin piețele de vechituri și la Galeriile Lafayette. Bine, ea descărcase diverse ghiduri de pe internet și găsisse un bar secret, ascuns într-un hotel din Montmartre, dar ei erau aceiași, cum stăteau pe scaunele de catifea roșie, arătând complet și inconfundabil americani. Bineînțeles că nu era ceva de care să se rușineze. Și la ce altceva se așteptase, până la urmă?

— E în regulă dacă fac un duș acum sau ai nevoie de baie? Întrebă el, întrerupându-i gândurile.

— Du-te. Dar, Kevin, am o idee.

Netezi cuvertura de catifea, încercând să aleagă cuvintele potrivite.

— Cafeneaua aceea din piață este atât de drăguță, mă întrebam dacă...

— Dacă ce? făcu el, dându-și jos puloverul și aruncându-l pe un scaun.

La naiba, ar putea să îi spună direct.

— Am putea mânca acolo în seara asta? Știu că avem deja rezervare, dar am avut parte de foarte multe mese incredibile în restaurante de lux. Acesta este genul de loc unde se duc localnicii. De ce să nu încercăm?

El îi enumeră motivele pe degete.

— Unu, probabil că mâncarea este îngrozitoare. Doi, nu vor vorbi engleză și serviciul va fi înfiorător. Și trei, avem o masă la Chez Zelda în seara asta, pentru care oricine altcineva ar da orice. John și Nancy au mâncat acolo, când au fost la Paris, și au spus că a fost punctul culminant al călătoriei lor. John m-a pus să jur că voi încerca *crêpes* Suzette.

Juliette oftă.

— Sigur. A fost doar o idee.

— Nu vei regreta, îți promit.

Kevin își desfăcu cureaua, trăgându-și burta când o văzu pe Juliette că se uită la el. În ultima vreme făcuse eforturi să se mențină în formă, stând pe bicicleta de fitness în majoritatea serilor, iar ea se bucura să aibă un soț care arăta bine. Hainele lui erau în general cam anoste, dar în ultima vreme încercase un stil diferit, inclusiv o geacă din piele, de care ea încă nu era sigură că i s-ar potrivi.

— Tata trece prin criza vârstei mijlocii, zisese fiul lor. Va urma un tatuaj.

Juliette râsese, dar cu drag. Ea și Kevin erau împreună de douăzeci și cinci de ani și sexul era încă bun. Avea defectele lui, dar nu aveau toți? Fusesse primul ei iubit; se căsătorise cu el când avea douăzeci și doi de ani și nu-și putea imagina să fie cu altcineva.

Kevin își dădu jos boxerii și se îndreptă spre duș, cu feșele legănându-i-se și fredonând o melodie veselă. Juliette nu-l putea învinovăți că se simțea fericit. El era un om

cu tabieturi, în derivă în ape străine, și tânjea după casă. Totuși, ea nu era pregătită să se întoarcă. Orice sperase să găsească la Paris încă îi scăpa, ca un rotocol de fum care se risipește în aer. Se uită din nou la fotografiile de pe telefon: tabloul în acuarelă care fusese agățat pe peretele din dormitorul lui Mémé și piața reală peste care dăduse în după-amiaza aceea. Poate că era unul și același lucru, dar ce însemna asta? Poate că bunica ei păstrase tabloul doar pentru că îi amintea de Franța. Îi părea rău că nu va mânca în seara aceea la cafenea, dar, chiar dacă mâncarea ar fi fost grozavă, ea ar fi fost atât de încordată, îngrijorată dacă lui Kevin îi plăcea sau nu, încât probabil că oricum nu s-ar fi bucurat de masă.

Se auzi apa de la dușul din baia lor privată. Kevin insistase să se cazeze într-un hotel modern, cu dotări decente, spre deosebire de micul loc excentric pe care îl găsisese ea în Montmartre. Probabil că avusese dreptate: camerele ar fi fost minuscule și instalațiile sanitare imprevizibile, iar el ar fi fost într-o dispoziție mai proastă ca niciodată.

În momentul acela, sună telefonul lui. Întinse mâna spre el; Kevin lucra în domeniul imobiliar și era în discuții pentru o afacere importantă. „Jacksons”, se vedea pe ecran, avocații cu care negocia. Dacă apelul era urgent, ar fi trebuit să-l cheme de la duș.

De îndată ce apăasă butonul verde, o femeie începu să vorbească.

— Kev, scumpule, am uitat să-ți spun că va trebui să ne întâlnim mai târziu, marți. La șapte, să zicem? Stacey are programare la dentist, după școală. Kevin, ești acolo?

Juliette opri apelul. Rămase o clipă cu telefonul în mână, înainte să-l pună la loc pe noptiera soțului ei. Cuvintele nu

aveau nicio logică. Dacă femeia aceea nu ar fi repetat numele lui Kevin, Juliette ar fi crezut că fusese o greșeală. Recunoscuse vocea de la celălalt capăt al firului: îi aparținea lui Mary-Jane Macintyre, care se mutase într-o casă vizavi de a lor, cu câțiva ani în urmă. De ce era trecută în telefon drept „Jacksons”? Juliette luă telefonul și încercă să-l deblocheze, dar PIN-ul fusese schimbat. Pentru o clipă, se simți ca o actriță dintr-o telenovelă de mâna a doua. Kevin ura să i se spună Kev, iar Mary-Jane îi părea obositoare. Soțul ei lucra în armată și era mai tot timpul plecat, iar ea mereu îl sâcăia pe Kevin să o ajute în casă cu diverse treburi, pe care le-ar fi putut face foarte bine și singură.

— Dacă e Mary-Jane, spune-i că nu sunt acasă, îi spusese lui Juliette odată, când aceasta sunase la ușă.

— Cred că e îndrăgostită de tine, îi răspunsese ea și râseseră.

Luă o sticlă mică de coniac din minibar și o dădu pe gât pe toată, rămânând în picioare. Bineînțeles că soțul ei nu avea o aventură cu vecina lor, asta ar fi fost ridicol. Și totuși, de amorul artei, presupunând că își făcea de cap, ar fi explicat câteva lucruri pe care ea le observase în timpul vacanței și în legătură cu care ar fi trebuit să-și pună întrebări, dacă nu ar fi fost atât de distrasă de Paris. Apelurile pe care le primise dis-de-dimineată, de exemplu, când în Philly era miezul nopții.

— Avocații au lucrat toată noaptea, îi zisese el.

Și faptul că fusese neobișnuit de secretos cu telefonul lui, ținându-l la îndemână și îndepărtându-se de fiecare dată când răspundea la un apel. Lăsase garda jos în seara aceea, pentru că erau pe cale să plece acasă; geamantanul lui era deja făcut, lângă ușă.

Încă se auzea dușul, după aceea el își va tăia firele de păr din nas, se va spăla pe dinți și va face gargară cu apă de gură. Avea timp. Fără să fie conștientă de ceea ce făcea, se ghemui lângă valiza lui și deschise încuietorile. Răscoli rapid printre straturile de haine împăturite cu grijă: pantaloni, tricouri polo cu monogramă, sacouri *casual* și unele mai elegante. Degetele ei dădură de o hârtie de ambalaj între două pulovere de cașmir și scoase un pachet subțire legat cu o panglică transparentă. Înăuntru era un neglijeu din satin sidefiu și un sutien căptușit asortat. Ea nu ar fi încăput în niciuna dintre ele, nici dacă ar fi ținut cură de slăbire timp de un an.

— Ești o femeie adevărată, îi plăcea lui Kevin să spună, cuprinzându-i sânii în mâini.

Mary-Jane avea pieptul plat, era brunetă și slabă, cu sprâncene perfect arcuite. Dacă ar fi fost câine, ar fi fost ogar. „Și eu ce sunt?” se întrebă Juliette. Un labrador galben și plinuț, dând din coadă, dornic să facă pe plac. Înfășură lenjeria cât putu de bine, legă panglica într-o fundă stângace și strecură pachetul înapoi în geamantan.

— Locul ăsta e minunat, nu-i așa?

Kevin îi întinse o furculiță încărcată cu ceva ce semăna cu lipiciul de tapet.

— Încearcă sosul meu de melci.

— De fapt, nu vreau, mulțumesc. Ăăă...

Juliette nu-și amintea ce ar fi trebuit să fie mâncarea ei: ceva cu specific local, orice ar fi fost.

— Aperitivul meu este destul de sățios.

— Și când te gândești că ai vrut să ne petrecem ultima seară la Paris într-o cafenea oarecare!

Roti vinul roșu în paharul enorm și adulmecă apreciativ, înainte de a înghiți. Imediat ce îl puse jos, un chelner apărură să le ia sticla și să le mai toarne în pahare.

— *Merci*, zise el, zâmbindu-i lui Juliette, să-i arate că se străduia.

Ea îi răspunse automat cu un zâmbet, împingându-și paharul în față, să îi fie umplut. Alcoolul o ajuta, dar trebuia să-și păstreze mintea limpede; mai bine să o ia mai încet după câteva pahare. Se uită în jur. Restaurantul era minimalist, cu o podea din beton, scaune albe și tapițerie și o cupolă futuristă luminoasă, care atârna din tavan ca un fagure de miere strălucitor. Erau la etajul al doisprezecelea, cu orașul strălucind sub ei și cu o priveliște incredibilă spre Turnul Eiffel, luminat ca un imens pom de Crăciun din metal. Se înfloră. Se simțea de parcă era într-un hangar de avioane, așteptând să fie aruncați în spațiu. Din câte își dădea seama, cei care mâncau acolo nu erau francezi: mesele din jurul lor erau pline de alți turiști străini care își făceau poze cu mâncarea, ca să le posteze pe rețelele de socializare. La fel cum făcea Kevin.

— Arăți superb, îi zise el din spatele telefonului, după ce li se aduse felul principal.

Ea tresări când se declanșă blițul, dar fără îndoială că el putea să editeze poza și s-o scoată pe ea din cadru.

— John și Nancy vor fi foarte încântați că am venit aici.

Luă un cuțit și o furculiță și se uită cu nerăbdare la forma mică din mijlocul farfuriei.

— Bucătarul este un artist, nu crezi?

— Cu siguranță.

Cel puțin ei nu îi va lua mult să-și termine de mâncat peștele. Era învelit într-un cuib de frunze aspre și decise că

erau doar pentru decor, dar nu era sigură. Picături de sevă de pin sub formă de gelatină erau presărate pe marginea farfuriei; încercase una și descoperise că avea gust de detergent de WC – sau, mai degrabă, așa cum își imagina ea că ar fi gustul unui detergent de WC. Întinzând una pe farfuria de porțelan cu cuțitul, văzu corpul minuscul și neînsuflețit al unei furnici. S-ar fi plâns, în orice altă seară? Probabil că nu; Kevin ar fi luat orice critică personal. Cercetând alte câteva pete verzi, descoperi că în toate erau furnici și își duse șervețelul la gură, înăbușindu-și pornirea de a râde.

— Știi, acum, că nu mai predai și mama ta nu mai este, poate că ar trebui să-ți întinzi puțin aripile.

Kevin se lăsă pe spate în scaun.

— Du-te să-ți vizitezi fratele în San Francisco.

— Poate, zise ea. Dar asta o să-mi ia doar câteva zile. Trebuie să mă gândesc ce să fac cu restul vieții mele.

— Relaxează-te un pic, de ce nu? Ai muncit atât de mult în toți acești ani, crescând copiii și predând. Meriți o pauză. Găsește-ți un hobby. Golf, de exemplu.

Se încruntă.

— De fapt, poate că nu golf. Nu cred că ți-ar face plăcere. Country Club era terenul lui.

Kevin avea dreptate: ea lucrase din greu. Gemenii se născuseră la un an după ce se căsătoriseră și începuse să predea la cinci ani după aceea, când copiii erau la grădiniță. Kevin ar fi vrut ca ea să rămână acasă, dar banii erau puțini, iar ea își prețuia independența, se bucurase de șansa de a se cufunda în alte culturi și limbi. Predase spaniolă, în principal, dar franceza era mai aproape de sufletul ei.

— Mémé ar fi atât de mândră de tine, obișnuia să spună mama ei.

Juliette făcea acasă mâncărurile învățate de la mama ei și pe care aceasta le învățase, la rândul ei, de la mama sa. Nu genul acesta de bucătărie sofisticată, ci mâncare țărănească, plină de savoare: carne de vită sau de miel marinată în vin roșu și fiartă la foc mic ore întregi, cartofi dauphinoise copti în smântână și usturoi, *tarte tatin* cu mere caramelizate.

Lui Kevin îi plăcea cum gătea, dar în adâncul sufletului ei știa că el considera franțuzismul ei ca fiind o afectare. Ea își dorise de ani întregi să vină în Franța, dar el nu fusese niciodată entuziasmat. Nici măcar nu voia să se uite la filme franțuzești cu ea; spunea că subtitrările îi dădeau dureri de cap. În afară de un semestru în Poitiers, când era la facultate, vizitase țara doar o singură dată. Când avea cinci ani, ea și fratele ei, mama lor și Mémé petrecuseră zece zile în Provence. Abia dacă își mai amintea ceva, doar câteva imagini la întâmplare: mâncaseră sub pini, la o masă cu o pânză roșie în carouri; o plimbare printre șirurile de viță-de-vie care se înălțau deasupra ei, întinzându-se până la orizont.

Acum, chelnerul le aducea meniul pentru desert. Kevin flutură din mână.

— Vom lua *crêpes* Suzette, zise el. Am auzit că sunt o specialitate a casei.

— Îmi pare foarte rău, domnule, murmură discret ospătarul, dar nu servim acest fel.

— Ba da.

O roșeață îi urca pe gât.

— Prietenii mei au mâncat aici recent și ne-au spus în mod special să le încercăm.

— Dar avem un bucătar nou, de anul trecut, și nu gătește deloc clătite.

Ospătarul strecură meniul de desert înapoi pe masă.

— Spuma de litchi cu beza și lapte caramelizat, aceasta este specialitatea noastră.

Kevin deschise gura, dar Juliette îl opri.

— Sună delicios. Eu voi lua asta.

Era pe punctul să adauge că i-ar putea face *crêpes* Suzette acasă în orice zi a săptămânii, când își aminti că totul se schimbase. Îi zâmbi chelnerului.

— Și o cafea, vă rog.

Kevin ridică sprâncenele.

— Ești sigură? O să stai trează jumătate de noapte și mâine zburăm, nu uita.

— Foarte sigură.

El o privi cu precauție. Dintr-odată, se simțea epuizată și ușor dezgustată. Ce vedea Mary-Jane la el? Buzele îi erau mânjite cu violet de la vin, iar obrajii îi erau pătați și atârnavuți. Mirosul lui de aftershave îi făcea greață. Era îmbrăcat elegant, ce-i drept, dar putea fi atât de afectat și plin de el, hotărât să aibă ultimul cuvânt, indiferent de situație. Mary-Jane avea doar treizeci și ceva de ani; cu siguranță, ar fi putut găsi pe cineva un pic mai atrăgător. Kevin era la îndemână, presupunea Juliette, probabil că acela era principalul avantaj. Se întrebă dacă cei doi făcuseră vreodată sex în patul ei conjugal, dar imaginea era atât de dezagreabilă, încât scutura din cap s-o alunge.

— Ce s-a întâmplat? întrebă el.

— O, nimic.

Se strădui să afișeze un aer neutru.

— E trist că se apropie sfârșitul călătoriei, asta-i tot.

— A fost minunat, nu-i așa? Și cu toate astea, mă bucur că mă întorc acasă.

„Da”, se gândi ea, „pun pariu că te bucuri”.

— Apropo, adăugă ea, am primit un mesaj de la Lindsay. Ea și Peter vin la noi marți, așa că m-am gândit să-i invit la cină. Ești de acord?

Kevin își îndreptă cravata.

— Îmi pare rău, scumpo. Am o teleconferință marți seara, care probabil că va dura până târziu.

— O, nu-i nimic, zise ea. Putem să ne întâlnim cu ei în altă zi.

Va mai exista o altă zi? Se îndoia.

Capitolul 2

Martie 2022

Juliette stătea întinsă lângă Kevin în întuneric, cu gândurile învârtindu-i-se în cerc.

„Te susțin eu”, era expresia lui preferată.

„Sigur, tată, cum zici tu”, îi răspundea Emily, ridicând din umeri. Fiica lor fusese întotdeauna o fire independentă, din momentul în care putuse să meargă. Își făcea singură ghiozdanul pentru grădiniță și își pregătea singură gustarea, iar acum, la douăzeci și trei de ani, era biolog marin și lucra la un proiect de cercetare în Antarctica. Era cea mai independentă persoană pe care Juliette o cunoscuse vreodată, și un pic intimidantă.

„Te susțin eu, fiule”, spunea Kevin mai des. „Dacă ai probleme la școală, vino să-mi spui, bine?” Și Ben îi oferea zâmbetul acela frumos, împingându-și părul din ochi. Nu a avut niciodată probleme, nicăieri, pentru că toată lumea îl iubea. Nu te puteai abține: era bun și blând, fără să fie bleg, și avea un simț al umorului năstrușnic. Îi era dor de Ben. Studiase arhitectura în ultimii cinci ani, iar acum luase o pauză, lucra într-o stațiune de schi, să-și finanțeze șase luni de călătorie